

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus theologicus - Cod. Ettenheim-Münster 222

[s.l.], 1714-1715

Articulus II. De indiffia et aliis [...], [...] circa moralitem actuum humanores

[urn:nbn:de:bsz:31-120314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-120314)

Art. II. De indiffia et alijs quib,da circa moralitem actuum humanoru.

Quinque priori articulo undenam actus huius generis
sive et specia moralitatis sibi deserviant. Jam
intra ut etiam de individuali eorum bonitate aut
malitia quaedam dicamus, circa quod tria praecipue
inquiruntur: 1. An possibile sit actus in individuo indifferens,
sive actus talis qui in adversa ratione a velle elicitur, in se tamen
bonus vel malus sit. 2. An actus velle externa actui interno
nova aliqua moralitate superaddat. 3. An actus idem sit sive
vel ex oblatione boni et ex fine aut circumstantiis mali, et
virescentem esse queat? haec quae in hoc articulo resolvuntur, incidenter
tamen etiam de alijs dicentur. Sect. I. an possibile sit actus in indivisi-
viduo indifferens?

Sect. I. An possibile sit actus huius in individuo indifferens?

Quae huiusmodi actus potest dici indiffia, altera in se actus
huius generis, altera in eis et moralitatis: indiffia in se
actus huius generis est ipsa eius libertas, quae iam dicta ad 347.

actū huiusmodi necessaria est indiffinitas respectu
actus huiusmodi in re morali et quod est dependens
in bonum et malum, et de hac inquirimus hoc
loco, quae iterum attenditur quod in specie non indivi-
duo, sed potius haec indiffinitas attenditur quod est actu
huiusmodi secundum se et in specie consideratur, aut secundum
actum huiusmodi in individuo consideratur. Unde
duplex resultat quaestio scilicet 1. an deus actus huiusmodi
indignus secundum suam speciem et 2. an deus actus huiusmodi
indignus in individuo? ad quorum intelligendam fore
oportet, quoniam actus huiusmodi in specie solum sumitur
et quando in individuo; sumitur autem in specie solum
quando consideratur et rationem ad solum obtinendum,
quia secundum supra dicta species certis actibus
huiusmodi desumitur ab eorum obtinendo. Sumitur vero
in individuo actus huiusmodi quando consideratur non ex
parte obtinendi, sed etiam ex parte finis et
circumstantiarum, quia actus in individuo exer-
ceri non potest deliberate, quin referatur ad aliquem
finem, et aliquibus circumstantiis restrictus.

348. Pari actum indiffinitum secundum speciem suam, scilicet
tam, qui consideratur prout est ex parte sui obtinendi
praesumendo ab omni circumstantia et fine
operantis, nec est absolute bonum nec absolute

magis moribus, si indifferens ad utrumque, ex instituto
 docet S. O. loc. cit. q. 19. a. 8. in arg. si gratia. Idem
 ex S. Augusti. desumens et potius absolute asserens.
 Itaque alij autem secundum seem indifferentes. hoc etiam
 et in minori claritate docet eodem loco articulo.
 ubi dicendum, inquit: quod sicut dictum est autem oisit
 seem ab obto, et autem inq. q. diu moralis et
 est seem ab obto relato ad principium activum
 inum, quod est ratio, unde si obto autem includat
 aliquid, quod conveniat ordini ratio, erit autem bonum
 secundum suam seem, sicut dare elemosinam
 indigenti: si autem includat aliquid, quod repugnet
 ordini ratio, erit magis secundum seem, sicut furari
 quod est tollere aliena; contingit autem quod obto
 autem non includit aliquid pertinens ad ordinem ratio,
 sicut levare festucam de terra, ambulare
 in campo et lignum, et tales autem secundum seem
 sua sunt indifferentes. hoc S. O. Cuiusmodi sententia
 alij generaliter sunt intra vel extra Schola
 D. Thomae solo scato in quibusdam suorum gratia
 nitente, dictum in veritas h. sunt ex utraque
 autoritate, sunt etiam ex ratione ab eodem autoritate
 desumpta, sicut plures dari autem, quod praeiuste et
 ordine ad obto neque, quod formos et bonate neque,
 difformes diu potest, sunt facere barba, in se

Si idem se sumant, n' magis bona st qm n' bona,
adeoq, nec magis q'fomes qm difomes ad obtu' diri-
gnt, proin dicendi st indiffntes qd ad suam:
qd huiusmi acty dant. Et in hoc qide' ut diri-
gveniant Ores, scoto excepto q' actu in in-
dividuo et n' in fee indiffntē tū qibzda sunt
protendiq, admiffie, qibz in Mastrig scotista
noblmz q'ra dicit, asserens scotū admiffie
actu huius tū in individuo tū in fee indiff-
ntem, ut proin hoc de indiffia p'fca actu
qunis sentia sit et moraltr certa.

Maxima in difficulta, e' de huiusmi actibz qd
ad individuum an p'ill hui et nunc delibe-
ratiō hoo p'it fricare barba, ambulare p' q'f-
derando et obtu' et fine; et oes circumsta,
qa in illo actu gveniant, et an sit moraltr indiffn?
Itq, in hac pte Thoista et scotista extreme p'ri
opposit. pluribz tū p'ra p'cola utriq, q'ra-
trocinantibz, scotista q'dm actu in individuo
indubite indiffntē adstruent, regunt vero p'ra
serupulo Thoista ut q'bz nra st

349. Apert: Ois acty hui et à vltē libera chinty
nū advertia raris et deliberati, in individuo
i bonz l. malz moraltr, adeoq, n' daz acty in

individuo indifus. Ita S. De: et ut eo ostendat
 ut pluribus aliis extra scola sua qtra. Sicut
 versq. festis, nec n' plures alios etm
 extra scholas festi.

Pr: Apert. 1.º ab auctoritate. S. Denis, q. i. 2.
 q. 19. a. 9. in A. s. Co. sic ait: s. qtra e, qd' ge-
 gong dicit in qada familia obsequio verbum
 e, qd' utilitate retributionis aut raeo iustae
 necessitatis, aut piae utilitatis caret, s. verbum
 obsequio est malum, qia de eo reddent hoies
 raeo in die iudicii ut dicit Math. sicut
 n' caret raeo iustae necessitatis aut piae utilitatis,
 e' bonum aut malum: pari go raeo et qilibet
 alig actus l. e' bonus l. e' malus: nullus go in-
 dividualis actus e' indifusus. Ita factus S. De.
 ex go postmodum corpp acti sui instituit:
 Deo dicendum qd' qtingit quodam, alige actus
 ee indifusum s. m. s. p. m. q. i. t. e' bonus l. malus
 in individuo q. i. d. e' actus, et hoc ideo: qia actus
 moralis sicut dictum e' n' solum h' ex obto
 a go h' s. p. m., s. etm ex circumstis, q. a. s.
 q. i. qada auidia, sicut aliquid q. i. d. e' actus
 hoies s. m. auidia individualia, q. d. n' q. i. d. e'
 actus hoies s. m. raeoem s. p. m., et q. i. d. e' actus.

individualis actus habet aliquam circumstantiam quae
trahat ad bonum vel malum ad minus ex parte inten-
tionis finis: cuiusmodi ratio sit ordinare, utque à
ratione deliberativa procedens, si non sit ad alium
finem ordinatam, ex hoc ipso requiritur ratio ad
alium rationem mali. si vero ordinatur ad alium finem prout
in ordine rationis, unde habet rationem boni. Accipitur etiam
quod est ordinare, vel non ordinare, ad alium finem, unde
reapse est omnis actus rationis à deliberativa ratione
procedentem in individuo consideratum bonum vel malum:
si autem non procedat à ratione deliberativa
sed ex quadam imaginatione sicut in aliquis scri-
bitur barbarum, et aliter actus non est proprie moralis,
et tamen, in hoc habet actus à ratione: et sic erit
indignus quod extra genus actuum moralium existat:
itaque deinde. unde auctoritas et ratio auctoritatem
viri asserunt huius.

350. Eadem asserunt veritas defendit à scriptura.
Cum ille Mathaei unig in arguendo quod extra
meminit. Sed de verbo atque quod locuti fue-
rit hoc reddent de eo rationem in iudicio.
Quia autem verbum atque sit docet S. Gregorius
ab eodem. Aliter relatum fuit verbum in individuo
indignum, unde et D. Bernardus dicit verbum

obisul ce, qd n' h' realem caa' id e' finem,
 sum ex Luc: ii. ubi dicitur: qd n' e' necesse qtra me e',
 et qd n' colligit mecum dispergit qd loco ut sabel
 Chry inr. ce u' ipso et ce qtra ipse, ite
 inr colligere et dispergere nullu' respicit mediu'
 atq; sum u' Chro rae actum bonu' sum
 am qtra ipse rae actu' malu'. qd n' dar
 acty mediu' et in individuos indiffetes, atq;
 ex hoc recte inqit S. Ludo. Banzel hic
 q. 4. a. 5. Lare si triplex eet geny actuum,
 ita ut alie forent bonae alie male. et alie
 indiffetes, n' eet bona qtra Chri, na' ex hoc
 qd aligis n' eet u' ipso qd bona opera, n' s'
 quere, p'erea statim qd eet qtra ipse qd opera
 mala, pet em se medio mdo hre et na' ce.
 ce ipso nec qtra ipse faciendo qd nec eet
 bonu' nec malu' p' indiffes. His advenit
 indubitata autoritas S. Augustini qd lib. de
 uti. Cte. credendi c. 12. ait: ce factu' p'ce
 te factu' n' e' p'ce e'; et c. 19. cavendu' e'
 inqit, ne quada' facta homiu' media dicamus
 inr recte facta et p'ce, qd tunc ita qvint ad
 versus ut ipse etm asserant S. Augustinu' huius
 mentis fuisse n' dari autem in individuos indiffete

357
Sed igitur proinde fertur semper fieri deus
D. Augustinus et De. Aug. Verum id ipsum
est à ratione s. Ois autem à velle deliberativa seu
deliberate et ut advertit ratio procedens
procedit l. ex fine l. n. procedit ex fine
reatur ut dicitur in colige n. deus autem in
individuo indignus: si enim n. procedit ex fine
ex autem otioso autem am otioso si fuerit homo
et n. homo solum, est malum solum illud Math.
12. de oi vobis otioso quod locuti fuerint hoc est
adeoque autem homo ex fine n. procedens n. d. autem
in individuo indignus s. malum, quod si am pro-
cedat ex fine, in re, quod ille finis sit ho-
neste et conformis regulis motu aut sit in-
honeste et difformis regulis motu, implicat
enim quod finis operantis in individuo n. sit
con- aut difformis regulis motu, atque autem ex
fine inhoneste et difformi ad regulas motu
procedas est autem malum, contra autem ex fine
honeste et conformi procedas est autem bonum
bonitas enim est malitia moralis atque huius
desumitur à fine operantis ut conformi aut
difformi regulis motu solum quod supra dictum

in hinc actibus dicitur providia ordinari, Idem
S. De loco eodem in O ait hinc actibus sub providia
dicitur cadunt hoc modo, quod etiam ipsi praesertim
id est hinc actibus hinc oes cadunt sub providia
DEI in individuos et secundum praeterita sua individualia.
quod etiam hinc actibus oes scilicet cadunt sub pro-
vidia DEI in individuos, et ideo in provi-
dia ea deest aut permissiva aut approbata,
sive actibus hinc deest in individuos s. sicut permissi-
va approbata si prius erit malus, si posterior,
erit bonus.

353. Neque indote dicas: etiam actibus indifferens in in-
dividuo cadere potest sub providia DEI permissiva
adeoque dicta generaliter nil evincere, nam
generaliter est quod providia secundum Boetium in 4. de consolacione
sive immobilis sive simpliciter forma agendarum rerum, autem
Boetius, ut de veritate refert S. De loco citato i. fo. 26.
Illud certe manifestum est immobilem simpliciter formam
agendarum rerum esse providiam. Quis autem quae
erit immobilis simpliciter forma agendarum rerum, si actus
illius substantia in individuo dicitur esse potest aut non esse?
non advertis, quod quod potest esse et non esse in individuo, in
individuo certum est immobilem formam agendarum non habere,
proin ut ipsa providia sit immobilis forma rerum agendarum
sub ipsa nil voluit mobile in individuo cadere potest et
ex generaliter ut de deo indifferens mobilitatem involvat

procul dubio etiam advertebat, actu in individuo in
definitum sub providia dno cadere n' poe, qia nihil
mobile sub illa cadere pot.

Pr. 3. Ois actus hinc est actus a vltis elicitus in adver. 354.
Carentia raris est gravis finis, atq; ois actus advertebat
a vltis elicitus est bonus vltas enim sicut dicta malus qd ma-
lus vltis n' pot. go etiam ois actus hinc est bonus. Subj
De qd est bonum, l. c. bonum sensibile dicitur l. c. bonum sen-
sibile qd idem se relatu ad bonum honestu et reale
si ius malus est in genere motus, nam in sensibili
plura delectari malus est, unde ad innocens dam-
nabi est, qd liceat edere aut bibere, qd solum
delectationem. De etiam Augustinus ait in l. de pecc. orig.
c. 4. Inta excellentia est in qd parase peccatis hoo, ut
vltium hoo naa sit peccatis. Vult dicere: De
qd qd naa vltium apere delectatone sen-
sibile et in eaistere, atq; hoc vitiosu sit hoo
potest eis excellentia et dignitem: go etiam si ipse
actus hinc fistat in bono sensibili malus est l. ex
sola carentia finis melioris ut ait Aristo, hui
l. 14. sect. 13. peior autem est huiusmodi actus, si ipse dicitur
sensibiliter bonus sit. si vero bonum sensibile fuerit
relatu ad bonum honestu, go et ipsu bonum sensibile
erit moraliter bonum, adeoq; et actus huiusmodi bono
assimilatus et ab eo spectatus est bonus: nisi in bonum
sensibile sit repugnans bono honesto et reali, ubi
ex se liquet, qd bonum huiusmodi malus est in genere
motus, qd amplius habet actus de bonitate? sane nil reperio

et ideo indubite. pro receptis q̄sibus dico, q̄ia n̄
dat acty in indiduo indifns.

355. *Sp.* Idq̄d vltas indidualtr appetit, l. appetit ut
finem l. ut mediu, si ut finem, ille l. e' bonu et
actio erit bona, l. e' malu et actio erit mala,
finis em indifns dari n̄ pt, na dtrnata actio s̄p
ponit finem dtrnato, si vero appetit ut mediu
l. illud mediu e' se malu et electio erit mala,
l. e' se bonu, et electio erit bona, aut deniq̄
e' indifns, et si datus erit electio, q̄lis e' finis,
aut igit finis deat se dtrnato et l. bonu si sit
onestu, l. malu si sit pure delectabilis, ipsa em
electio et ex electioe actio erit l. dtrnate bona
l. dtrnate mala, et hoc pro sui fundato asump-
sit Amicq̄ loc. cit. n. 248. dicens inr. has oppositas
sentias mihi olim affertiva fuit q̄ de acty in in-
diduo indifns plausibilior visa e' eamq̄ locu
in Italia n. 1612. In univ'ite Graecensi n.
1630. et mihi maxime p̄suadebat q̄ magis fave-
ret q̄sibus et hinc imbecilliti, re. In maturo
p̄sentia activa sentiam ad l. thora, Augustus, re-
ligio, inq̄m veriore et q̄sibus dūtiorem am-
plenda ceres ita Fran: Amicq̄. quo ut ipse
fateor q̄ et imbecilliti mea et proximi q̄sibus
q̄sibus q̄sibus sentia libenter fuisse amplu

nisi q̄tra potis qm̄ pro q̄ficiaru salute me labo-
 raturu prouidissim, unde ut verbis D. Gregorij
 hom. 6. in Euang. utar R. D. Auditores meum me
 vos admones ut ab otioso sermone parcamꝫ inu-
 tilitate cogi detinemꝫ, in ventu uerba n̄ desinant,
 ut Iudas dicat; ce ubi otiosus q̄ locuti fuerint
 res p̄. Illud tñ magis in uro corde feriptu te-
 neamꝫ, q̄ hortay D. Bern: in lib. de Biliu custo-
 dia mang, lingua et cordis liceat: si de uerbo
 otioso reddenda e' ras, q̄to districtig de uerbo
 mendaci, mordaci, irrisoris, lasciuo, elato, adu-
 latorio, et detractoris? sub. sol. ob.

Solvuntur Obiectiones.

Ob. j. Auctoritas D. Bonaventurae et Hieronimi: 356.
 qui prior ait in 2. distice 41. q. 3. absolute
 defendit dari actu in indico indifentem, postq̄m
 em dixit q̄ ea q̄a in finem d'bu' ordinantur sint
 bona, et tñ dicit, n̄ dñ statim q̄a in finem d'bum
 n̄ ordinantur, ce mala, ait em: quodam n̄ ordinantur
 p̄to inordinata p̄ssive ad creas, q̄ada uerò p̄to
 operantis negligia, quodam n̄ p̄to operantis in-
 firmitem et miseria: j. a mala malitia quispicis,

2a. malitia omissionis, 3. neutro modo e' male. s' in
d'ns. D. vero Hieron: ait Ep: 89. ad Augustinu, qd
e' ill' in Ep: Augustini: bonu e' g'hibentia, natu e'
luxuria, in utraq; indifns. ambulare, digerere
alio p'ncora. capity, nariby purgata. reuicere
hoc nec bonu' nec malu' e', siue em feceris, p'x
n' feceris, neq; iustia' h'bis neq; iniuriam.
In hoc t'ntu' p' to feceris, denota, qd inll'gat u'
tu' in inddus; qd iuxta S. Hieron. et D. Bonav:
da; act; in inddus indifns.

Q: Ad auctoritate D. Bonaventurae, qd quidm haec
fenz horrore duxerim S. aliquem am in p'eu-
cturis absolute h'c g'trium, p'p'te bis, t'ergo
citatu' Bonaventurae sagacitea p'p'traui, num
n' q'da' in p'atandi' r'ao' p'p'teret, s' fateor
n' inveni nisi qd de seraphic' Angelus tri-
psi in faciem g'tradiceret: illo qd in tm g'p'lor,
qd D. Bonaventura De Anglis extreme g'tradi-
cat, qd in in p'holis quidm recept; e', mai-
ris am auctorit; s' ligo h'ud e', maxime in ali'
S. P. Q. ut ipse de seraphic' his v'bis q'edere
vide; lo: v'bis: et hui' p'p'ti viden; g'onare v'ba
S. P. Q. Bernardi p'p'te adducens e' Anselmum
cum S. Thoa in a'erti veritatem g'fentiant. Unde
ad auctoritate D. Hier: dicit, ille Copi de hui' g'mi

actus indifferens solum peccat et non in iudicio; nec
 obstat quod dicat siue feceris siue non feceris propterea actus
 ab ipso actu prout fit. l. non fit adhuc solum propter
 summi pro et attendi prout ad obitum, l. solum in-
 dividuum, et considerari solum finem operantis aut
 actus circumstantias.

Obj. 2. Nudum dicitur praeceptum obligans oes et quod
 unum actus non finem honestum referendi, et hoc est quod
 fidelium mens, quis enim se peccare cogitat si libera
 et advertenter manum lavet, barbam feliciter etiam
 nullum alium finem honestum addat: hinc etiam
 Ariaga fatetur, se post gustum hanc questionem agitur
 primo audisset, nil de tali obligatione unquam cogitasse:
 atque salvati non est, quod actus gustus in finem honestum
 non dirigere est propter peccatum, nisi deus praeceptum huiusmodi actus
 ita dirigendi: quod non est peccatum aut mortale malum
 actus huiusmodi in finem honestum non dirigere, quoniam
 praeceptum nullum est, neque boni esse dicitur potest, adeoque
 medium et indifferentes dicendi sunt.

R. nego, nullum dari praeceptum oes actus nos in
 finem honestum dirigendi. Imprimis enim solus
 est quodlibet spiritus quodlibet rationalis, ut dominus illic
 quoadmodum dicitur in li. Gen. quod implicite etiam prae-
 cipit ut se sensibile omnino ad bonum tractabile.

2. dictum est et e praecipit 1. Diliges Domine Deum
tuum ex toto corde p et ex oibz viribz id e ope-
ribz tuis, et am diligis Deum suum, qd aliqd
operaz autz, qd ad Deum n' refert, nemo em dili-
git in eo, qd in ordine ad ipsum n' elicit: cum
ergo ex oibz nris viribz et toto corde et ac Deum
diligere. s. sui mandato praecipim, inre, ut tolum
qd ex viribz nris procedit, ad gloriam Dei procedat,
ut hoc illam ad gloriam Dei referre praecipim,
adeoq, deliberate n' referendo praecipit 1.
ultrae transgredim et sic peccam.

3. his praecipim etm diligere proximum sicut nos
adeoq, praecipim, et nos diligere, ut qd si n'
diligis in viam salutis qd dum p aliqd ad suam
salutem agere. illud agit et tu n' ad salutem
agit, adeoq, et illud in viam salutis n' agendo,
praecipit de dilectione sui transgredis, ois
am ille, qd actum individuale ad gloriam
Dei n' refert, id qd p agere ad sui salutem
agit, et ad illam n' agit. qd praecipit trans-
gredis: proin deq, praecipit oia nra re-
ferendi in Deum, et hoc orbi manifestavit
Apostolus dicens 1. Corin: oia in gloria Dei facite:
et ad Collop: 3. oia quaecunq, facitis, sive in verbo

live in opere, oia in nomine Domini nostri IESU
Christi facta nunquam integris praeceptis sat
magnum oia nostra referendi in DEUM,
aut aliquid DEI, proinde nec actus in in-
viduos indignitatem, si in procedat delibe-
rante à se.

Ob: 3. Efto fit praeceptum de oibz operibz nris 358.
referendis in DEUM, et in tantum praeceptum d
affirmativum, atqz praecepta affirmativa n obligant for-
et pro se, si tantum se, adeoqz, ut ee casu, qo n
obligant:posito qo tali casu, qo hoc praeceptum
n urget, neqz in fine praecepto hoc actus suum
referat in DEUM, neqz in tali casu actus suum
n referre in finem honestum, sed in malum
n: sed neqz bonum e: qo erit medium seu indifferens,
adeoqz possibilis e: etiam n obstantes hoc praecepto
atqz in viduos indignitas.

Ob: hoc de referendis actibz nris in finem honestum
zultu considerari potest nimirum l. respu sui gratiorij
l. sui gratiorij, et respu sui gratiorij sumij in qatm
n praecipimz se deliberate operari, adeoqz, atqz
eadens sub praecepto in nra potestate e: ut fiat
l. n fiat deliberate, na sunt in nra potestate
liberete gratioris e: et operem l. n operem
ita sicut in nra potestate e: et operemur.

deliberatè aut hno modo, aut indeliberate et labra
modo aali: et præcepta de referendo atq; in fi-
nem honestum sic spectatum, semper respu sui
gratorij id est, qd; sidera, in qntm estm in hois
poteste, et n' operari deliberatè, et; taliter
præceptum pure affirmum: respu sui gratij
resu semper, in qntm ex hoc, qd; præcipim,
atq; nos in finem honestum dirigere, è gratario
etm præcipim, ut in bono sensibili sistamus
posito qd; deliberatè operemur, et sic n' d' præ-
ceptum pure affirmum, si involvit siue præ-
ceptum negativum, eo ferè modo, qd; præceptum
affirmum dicendi veritatem, ex pte sui gratij
siue involvit præceptum negativum, n' dicendi
falsum. Unde arguit, qd; qmvis aliquid n' tenet, s'p
dicere veritatem, sicut n' tenet, s'p loqi ex supposito
tn qd; loqaz, tenet, s'p veritatem dicere, qia si loquere,
et n' diceret veritatem, diceret falsum, et si age-
ret qtra præceptum negativum: ita fultro qmvis
hoc n' tenet, s'p deliberate agere, supposito tn qd;
deliberate agat, tenet actioem suam dirigere in fi-
nem honestum, qia si ageret deliberate, et actioem
suam n' dirigeret in finem honestum, ageret si pendo
in fine et bono sensibili, et si ageret qtra præceptum
negativum, unde breviter sic in fra d. M. et tn labm præ-
cepte affirmum respu sui gratij C. M. respu sui

Quomodo n' ex p'pria circums'cia fiat p'tra gloria' DEI
Sicut n' vultu bono p'ia p'p'ria a fine q' se ad gloriam
DEI irrecto, h'ntes em v'rae d' qu' d' p'fecto p'rtici-
pata a creatore, et sic in v'it' ex fine amb'ulao, et
ex h' auto relato in gloria' DEI.

360. Ob. S. si actus huius, quos dicitur in indduo indistinctos, totus
est multo mali, potius in fine honesto n' referunt,
drent etiam ee mala p'fessionis, q'is em unquam q' cogitabit
aut q'is n' h'qm scrupulosu a p'fessore repellere, p'p'
se, fricape barbam, p'p'ria et huiusmodi auuare?
n' q' h' mala p'fessionis adeoq, nec multo mali.
R. Quid actus huiusmodi sint mala p'fessionis fideliterate
ab agente procedunt nec t'n in fine honesto dirigunt,
q' am huiusmodi penitens pro scrupuloso a p'fessore ha-
bend' sit, gratis dicit de p'fessore erudito, esto id
fieri pot' a p'fessore inducto a q' t'n nulla regula
desumenda e'. Inrim' t'n penitens n' t'n d' dicere in
p'fessionali fricari barbam p' q'm actus deliberato,
otiose et sine fine honesto egi, q' am a fidelibz
n' p'leant exponi in p'fessionali, ideo sit, q'ia huiusmodi
actus plerumq, sunt indeliberate et p' actus h'is pot' q'
q'm actus huius, neq, adeo facile displicere. et in p'xi
quodam d'io suo sine careant, et cum n' v'it' h' p'ctm
sint relati in finem honestu' unde ordinariu' p'
mala dubia, et ideo p'ceden' p'fessor d' rato ab i' solis
absolvere, si pot' penitentem eo adducere, q' p'ctm

certu' est ia' q'fesu' ab ore penitentis tenent, q'ntu' p'p'io
diferat abfoluam.

Ob. 6. Daz acty hng indifns sdm fecm. q' d'm dari 361.
It' acty hng indifns in indduo. p.c. ois fees dt sub p'
h're aliq' indduo saltm p'p'io, q' p'cem ad p' g'tra-
hat, ficut dixim' in S'ca: igit' p' daz acty hng indifns
sdm fecm, etm talis dari dt in indduo. Ob. daz
obtu' naa fua indifns, q' nec honestem nec malitia
involuit: q' p' circa illud ut tale operaco' fua' hoo
exerere: atq' talis operaco' nec erit bona, ut p' se
patet, nec mala, n'em' cet' mala ex obtu', q'ia illud
nulla' includit malitia', nec ex p'p'ioe ordinis
ad finem honestu', ut n' p' hoo tenent fua' operaco'
in finem honestu' dirigere, p' solut' illa, n' exerere
p' fine' malu'.

¶ Q. c. a. n. c. ad eig' s. d. att. ois fees dt sub se h're indivi-
duu' saltm p'p'io, q' g'trah' et f'bi appropriat' p'p'ia
p'eci p'p'ioa et realia c. a. q' g'trah' et f'bi appro-
priet' p'p'ia p'eci intrin'ca, et ei q'onia in f'ate
p'p'ioa p'p'iois n. a. etc. Illud q' ex h'is adducit
ultra se n' extendit, q'm q' ois fees deat sdm p'p'ia
realia certis, q' in p'eci fua q'p'iderat p'ec' participari
a f'is individuis, nullatenus am' q' iffa p'p'ia 2^a
intrin'ca, aut ea p'p'ia, q' p'eci q'oniunt, ut e'
unifse p'p'ioe, etm indduo q' f'ig' l'ib' q'onia deant,

quod patet ex eplu' de naa hna, qd si in abstracto et
in hca sumat, nec petri e' nec pauli; s' ab utroque
et ab oi alio in singulari abstracta, postqum am
singularizata e' et qatens sumit in suis indivis sam
includunt haecites, nec pt ei amplis generare, qd
nec huius nec illius naa s'nt, ne admittantur ideae pla-
tonicas, qas into conatu in hcais reiciuntur: itaqz
a naa hna specifica nris individuis n' genericas ab-
stratio et alia praeta intentionalia, quoniam in eis
praeta realia ce reale, visibile s' et in hoc sensu
res fees hab' individui solum possibile n' am in sensu
s'm praeta intentionalia, igit qia abstractio aut
et indiffia ad bonu' aut malu' e' praeta morte
s' 2o. intentionale, illa n' de' generari individuis,
s' haec sunt in tali parti nae hnae individualizata
haec aut haecites et ce boni aut mali d'notantur.

362. Ad qumascum d. a. daz obli' naa sua indifferens, qd nec
honeste nec maliam involvit, si precise rae sui
attendit c. a. si in ordine ad fine' et intentione' o-
perantis, qd dicitur n. a. et d. c. go s' circa illud ut tale
s'm se operacionem suam exercere. c. c. circa illud ut
tale etm ex fine operantis s' operacionem suam ex-
ercere n. c. prout dubio admittitur dari obta, qd
precise s'm se sumpta nec honeste nec maliam in-
volviunt, vnde de hoc hic d' quatinus, qum indiffia atqz

Sicut fecimus videmus admissum. Illud autem regimus, quod ope-
 rans individualiter circa obiectum huiusmodi sicut in-
 distans operari valeat actu in individuo indifferente
 quod est circa obiectum indifferens adveniens agat, in re
 ut operans finem sui actus habeat, pro quo circa
 tale obiectum indifferens operetur, iste autem finis non videtur quod
 potest esse indifferens si est agens agit libere in fine,
 ipse finis etiam in intentione est et alternatur, et sic non
 est esse indifferens, igitur licet malum licet bonum, et non actu
 in fine huiusmodi specificavit supra dictum, actu
 etiam esse de bono licet malo.

Obj. 7. Honestas obsequii non generat bonitatem actus sui, 363.
 nisi ut expresse intentata, alij velas potest tendere in
 honestate, quia honestatem expresse intendit, ut in pluribus
 nostris actibus patet videtur, quod saltem tunc dicitur actu in in-
 diduo indifferens. Obj. In illud velas agendo potest fieri
 quod obiectum ab intellectu ei potest proponi, alij obiectum potest quia in-
 distans alij quod intellectu proponi, quod etiam velas potest in illud
 quod indifferens fieri, hoc autem case obiectum actu in in-
 diduo indifferens, finis est agentis, nec bonitatem tribuit
 nec malitiam, nam finis velas est agere actum
 indifferens sicut proficit intellectu, ipse quoque obiectum
 est indifferens. Obj.

R. n. n. quod honestas obsequii non generat bonitatem actus

hinc, nisi ut expresse intentata, sufficit enim sicut dicta.
sola intentio virtutis, certe si de mane intentione
formo, via ad Dei gloriam operandi, postmodum stu-
dium meum aliquis incumbit, obtra honestas bo-
nitatem suam quoniam autem meo studio, quia ex-
plicitè de gloria Dei aut salute proximi
cogitem. Nilominus T. M. d. m. aliquid vult opte-
tendere in honeste tendentia deliberata la-
expresse, et tunc honeste expresse vel intendere
n. m. potest tendere in honeste tendentia aut vel deli-
berata, aut deliberata quidem si non expresse, vir-
tuali tunc, et tunc honeste expresse vel intendere
c. m. et n. c. Verum est, scilicet deliberate operando
ut expresse intendere bonum, cum bonum sit obtra
eig. illud in n. m. velle videri, quod vult vel
tendere in honeste tunc deliberate, nisi
expresse tendendo in honestem, sicut enim ad
deliberate et vult aliquid agendum sufficit,
quod cum aliquid expresse solito sit virtute de-
cendens, aut quoniam, ita tunc quod vult potest
tendere deliberate in honeste, sufficit, quod tunc
honeste sit cum aliquid honeste quod se vult de pen-
dens et conuenit.

304. Ad quod d. M. In illud vult agendo potest fieri,

. qd ob hoc ab intellectu et potestate ita ut actio velis quatenus
 huius ob hoc profecto quatenus fieri potest. M. ita et actio velis quatenus
 huius modo ponendi intelligitur n. M. et d. m. alii ob hoc potest quatenus indifferens
 velis et intellectu ponit ita ut actio velis quatenus modo ponendi intelligitur
 velis in individuo indifferens n. m. ita ut actio velis quatenus modo ponendi intelligitur
 c. m. et d. C. go etiam velis potest in illud quatenus indifferens fieri indifferens
 indifferens se tenenda ex parte actus individualis n. e. ex parte
 potest c. c. volo dicere, scilicet quidem ea, quod in se illud, quod intelligitur
 velis potest ponere, etiam velis potest electione sua fieri, id est
 minime verum est, quod actio individualis velis deat quatenus ponendi
 ob hoc profecto potest modo ponendi intelligitur, adeoque licet ob hoc ab
 intellectu ponat et indifferens, ut eligat velis quatenus sibi pla-
 ceant, quia tunc electio sine donatione ea potest, et ois donatio
 supponat suam donationem, actio ipsa ex tali electione
 facta scilicet ut ea ad alteram indifferens membro donatione.
 igitur velis potest eligere, quod sibi intelligitur eligenda potest,
 et quidem indifferens id est in libertate ad utrumque, potest
 et hoc indifferens se tenent potest ex parte potest.
 et ut ex parte actus nisi ea electio, quatenus sibi dependet
 a ea in actibus suis donationis indifferens.

Obj. 8.va Ex individlibz actibz eamz huius quatenus 365.
 ipsius, ut dicitur in 4.º Ethic: et patet ex iis, quod dicitur
 in de actibus in phis, ut quod dicitur huius indifferens.
 go etiam dicitur dari actibus individlibz indifferens. m. potest
 huius individualis ut idem potest in 4.º Ethic: ait: ut
 malum, potest quatenus quod neque, sicut bonum: id est am quod neque bonum
 nec malum est, et indifferens go potest Obi:

Voluntas ex sua libertate deliberata tendere in
obsequium indignis, cur enim id non potest esse libera?
atque tendentia huiusmodi a actibus ut ex parte
sibi sui operantis indignis: quod si datur actus in
individuo indignis.

R: d. m. actus datus actibus indifferens, in genere morum
id est quod moraliter nec boni sed nec mali n. m. indiffere
ntis, in eo nocenti, sed et quod non sit determinatum ut al
teri obsequium e. m. et n. c. ad m. p. d. M: actus prodiga
lis n. c. moraliter n. M. n. d. malus id est alius n. d.
nocens T. M. et d. m: quod nec bonum nec malum est mo
raliter et indignis e. m. quod nec bonum est moraliter, nec
malum est cabens tantum, quatenus nemini nocet et
indignis moraliter n. m. et c. quod haec res pro dictum
velim ex S. Ore q. 18. a. q. ad 2. ubi hanc obsequium
soluit, colligere et ait am S. Ore: ad 2. d. d. d. d.
quod philosophus dicit illud esse malum prope, quod est aliis hominibus
nocens, et secundum hoc dicit prodigum esse malum
quia nulli alteri nocet nisi sibi ipsi, et sicut
de omnibus aliis quod non sit propter nocens, nos enim
hic dicimus malum quantum ad se, quod est ratio rebus
repugnans, et secundum hoc omnia indifferens actus est bonum
si malus ut dicitur et ita S. Or. i. 2. loci ubi
ad generaliter n. M. quod voluntas libera a se operari

pit circa obitu indignus qd tale. Eo am cur id
 n' pit, e' qd neq; vltas pro sua libertate operari
 pit circa obitu n' suu' indignus am n' e' obitu vltis
 cu' n' d' bonu', igit circa indignus obitu actus
 operari n' pit vltas.

Ob. q. n' obstante hac sententia hospicia p' aliquid 366.
 licite et sine peccato sequi sententia q' dicitur D. Bo-
 naventini: Agi talis, si solum agit, qia hac sententia e'
 probilis, neq; in aliu' finem honeste actu' suu'
 dirigit, talis inqum agens agit actu' indigne,
 actus em huic ex fine honeste n' e', qia
 nullu' finem honeste intendit, neq; in
 honeste e', qia fit p' sententiam vere prole-
 go e' iudicis et indignus. In hoc casu d' Gallen-
 ses et Salmanticenses, alia' nobis sentien-
 tes quodent fieri actu' in individuo indigne
 s' mali unde.

R' i' Etm actu' huic n' fore in individuo in-
 digne, s' vere honeste: licet em operari in
 iudicio remoto et speculativo sine figurate
 existimet se facere actu' indigne, qia in
 in iudicio proximo et pratico se licite et
 bene facere ratiocinatur, querat, q' dicitur n' a
 reali et regis moru' operari, et in actu

exercitio h. motu vere honesto, si illi legi
sentiam sibi vere problem, unde actus benigni
etm erit honestus, ut am indiffus. sic: 2. an actus
ultis, externa actui interno nova aliqua moralit. d. h. p.

Sect: II.

An Actio ultis externa actui interno novam aliquam moralitem superaddat?

Non parum plausibilis est ista et controversia in
Scholas D. Thoma et Scoti an actus ultis externa
actui interno nova aliqua moralit. et dista bo-
nitate aut malitia superaddat ab illa gan
actus interno. h. v. g. an si i. instanti decre-
vit actus luxurie postmodum altero instanti
actus peccat et decreta sua interna sua u-
tione. quod, an inquam talis per ipsum opp. externum
quodlibet nova dista malitiam committat ad ea
qm decreta sua ultis malo contraxerant, an n?
p. q. affirmant Scoti h. c. q. d. et alii pauci extra
Scholas Scoti subscribunt, posterius vero et ngi-
or h. c. q. d. Thome in Ang. h. c. q. d. p. q. d.

in hac pte etiam alii extra. Schola D. Tho.
quinto sequens qd dicitur et ara. hoc est
A. scilicet: Actus exterioris et se legendo actus interno
ad superaddit rosa et vita moralitatis scem
in ordine ad meritum aut demeritum, primum
e. penam ab ea, qd ad actus interioris et. S. Pris
saris locis et oia sum.

Pr: A. perb. i. autoritate S. Pris in 2. sent. d. 41.
q. 1. a. 3. in O. ita dicentis: actus exterior nihil
adiungit ad primum centum, solum enim meret, qd
ad effectum bonitatis alio scilicet aliquid bonum
faciendi, quod si faceret illud, et si facit
unum actum. quod si faceret multos, et sic a-
et effectum manente. Idem ibi. 2. q. 20. a. 4.
id est dicitur innuit etiam D. Augustinus lib. 1. de li-
bero arbitrio c. 3. his verbis: si unum contingat fa-
cultas quibendum ut quicquid aliena planctus aliquo
meo sit id est cupere. et si potestas daret, factum
est, et minus reg. et, qm si in ipso facto deprehenderet.
S. sententia D. Augustino D. Bonaventura. 2. d. 42. a. 2. q. 1.
D. Gregorius hom. 5. in Evang. Hugo à S. Victor
D. Bernardus et alii quinto ut videre et apud A. per
Iustit. mor. lib. 2. c. 7. fol. m. l. 100. nec mirum et de
tanta S. Pauli geodia, ut ipse Ang. Salvator noster

aperat, qd qd videret muliere ad gustandam ea
id moechatiz filio d. pul. eterna veritas, Gen. 22.
Abrahe filiu manare paranti absolute dicit.
qua fecisti hanc rem et si peperisti filio tuo
unigenito benedica tibi, ubi recte pro facto
reputat, qd ming bene dictu est, si atq. ipse se
alem et distat bonitate diceret ab ea qm Phil
atq. in long eadm asper. innumeris aliis.
Scriptura et Paul. textibz roborari pot. p. ius
superfides vel prauitati sal. clari heant.

368. **P.** Asertio à Eaoe: Quod p. se loquendo n. dat no-
ua con. aut difformite ad regulas motu, p. se loquendo
n. dat novam spec. moralitas, atq. actus externus
p. se loquendo n. dat actui interno novam con. aut difor-
mitem ad regulas motu. qd p. M. h. ex dictis, quia
moralitas semper est difformis p. con. aut difor-
tem ad regulas motu: m. p. ubi n. dat nova libertas
actui interna ibi neq. dat nova con. aut difformis
ad reglas motu, atq. in actu externo nulla da no-
ua libertas ei interna: qd p. M. h. ex dictis, quia
libertas e. fundam. ois in moralitas, ita, ut actus
vri in totum sint boni l. mali n. est, in quibus p.
liberi et con. aut difformes reglis motu, m. qd in ac-
tu externo p. se excludit nulla sit libertas in-
terna p. totum externa et p. denominatione sicut

liquet, sola enim vltas, sicut dicta est in phis tu
supra de libertate actum, et poa sicut libera
atq; an à vltis imperati sicutm liberi p denomi-
nase' extranea, qateng nemp. à vltis imperio pro-
cedunt: 90 p

Off: 1.º Si atq; externy actui interno p se loquo 309.
adderet novam et distam malitiam, sepperu, qd
hoc pauper et Evangelica sequi qfilia est de-
terioris qdioris, qm hoc dives, hoc am in genere no-
ra' n' t'um n' e' venul p etm refractariu' scriptura
qa ex ore Altmi magis laudavit vidua' ista, qe
in garophilatu' duo minuta miserat, qm qd multa
iniecere pecunias, qd iurabat qd. Cyprianus in
Tract: de Oper: et eleemo: ait: Vidua' cu' videret
Anq; n' de patrimonio. s. de aio qd eiq; examinans
et qfiderans n' gutm, s. ex qnto destituet, dixit:
Vidua' ista p'ly oib; misit in dona D.E.F. Him
etm D: Aug: serm. 1. in ps: 105: ostendens qd nemo pau-
per careat merito et eleemo'ia dumdo vellet
libenter dare sibi hret, ait: Si n' h' saug aut
aria, qd tones, h' cor et vltas. Proherca
sequitib; Evangelica qfilia dicitur e', centuplum
accipietis p qd de divitiib; n'lym legi, qnimo
periculu' dicitur s. pagina multoties demonstrat:
90 p. Sagla am patet in hoc, qd pauperes illa'

Bonitas, quia ad actus externos eleemosinae non a-
quirentur in seipsum in quantum eam divites sibi for-
sini possunt.

370.

Off. 2. sequens praeterea si actus externus se lo-
quendo novam et distam moralitatem adderet, quod actus
virtutis in seipsum non virtutem dependeret à Deo et ab
agente virtuosus, sed etiam à fortuna. casu & hoc
ante videtur magis quoniam recte ratio, bonum est enim
virtutis, et bonum specialis misericordiae, et provi-
dentiae Dei. sequens pro: à fortuna provenit
quod quis sit bene dives, hinc eleemosina largiri
potest; ergo largitio eleemosinae, si in ea specialis
est bonitas distans à bonitate actus virtutis efficaciis,
etiam dependeret à fortuna; porro, ut casu et
ab externa hac largitione impediri quis potest, etiam
dependeret à casu, adeoque actus virtutis, quibus est largitio
eleemosinae non dependeret à Deo et agente virtuo-
so solo, sed etiam à fortuna et casu; ergo dicendum
est, quod per se loquendo actus externus actui interno novam
et distam moralitatem superaddat.

371. Dixi in in absentia actus externus se loquendo, non
addere novam moralitatem. procul dubio enim est
et auidam actus externus novam malitiam addere
possit, de qua supra dictum est, sed pro accidens quodammodo

actus exteros quoniam, quod si in importatibus actibus extery
 cuiusmodi contingit si actus extery foret referat, et
 in annexa censura, aut curia illius nova de-
 lectis, gressiva, scandalosa, p. vices, aut tum-
 buli daret ut intery actus n. multiplex, et
 sed hoc impetatur dicitur cuiusmodi: cuiusmodi autem
 adversus abiciant. l. 13. de Trinitate mala volute
 l. sola. q. 1. miser effingit p. miserem potest, q. a
 desiderium male veti, imple; Qui dicitur p. d. Dr.
 auct. loquitur de intentione eisdem malitia quod
 utitur verum, s. d. q. actus veteri, malam actu
 extra pondus magis peccat, q. si solum solum
 ut te peccandi ut, q. ius regit loquendo in exer-
 citis actus extery augeat actus intery in ea-
 dem malitia, et glacia operantur, s. inior in
 peccato, quod sicut ut utrum, q. dicitur solum intery,
 et ita actus extery reddit hominem infeliciores, q. a
 magis facit illud peccator, et quidem nova malitia
 p. q. a. eadem actus magis intery magis intendi.
 p. illud p. se loquitur etiam innumeros peccata quod
 de merito aut demerito cantili, sicut de peccatis
 et pena cantili et de accidatili tunc, ita
 certum est, actus extery actus intery distul quoddem

malitia hae. dignosunt.

Q: d: a: actus in se actus externus prohibens dicitur
 preceptis decalogi sumptis et ad apte disti. n. a. disti.
 hinc scdm qd c. a. et n. c. qd in 9. et 10. mo precepto
 de cupiditate prohibet, expressè id in 6. et 7. pro-
 hibet, implicite, quatenus ibi prohibet furtum et
 adulterium et quocumq. s. ut liberos sine ul. quere-
 tu ul. interiori actu ultis: oportebat am dices s.
 precepti actu ex = et internu prohibere, ne hoies
 carales satisfacere se crederent si ab actu extero
 tantu abstinerent, unde ultimi enthy. m. t. mala
 e' gressa, n. em ex hoc qia illud prohibet qd est
 malitiam, legiz, qd duplii precepto prohibet
 duplem malitiam est, ut patet in ex. p. de ieiunio,
 qd die Veneris et in angaria proijij, ne tu
 ille qd carnes comedat fer: 6. in angaria duplex
 petm mittit, ut quito tenent Q. D. res: s. de
 distoe petm in tra: de peti. dicemg.

Ob: 2. Nisi actus externus actus internus novu ^{374.}
 quida super e' dderet moralite, sequere, tu qd
 actus externus sit parv' curandg, tu etm qd
 est n. a. p. e' exprimere in gressuoe actu
 internu peti, s. tantu internu, quod qd una
 et eadm e' utriq. malitia, que residet in actu

interno centetur, et in externo auidetur et de
nominative, atq; hoc utroq; sume ingruens
idee, et qd' in praxi Eulie, que etm actu
externo falsiore petit: go p

R: neutro huius ingruens ex non sepi
sentia, n' p', qia ut recte advertit Ludovicus
Bundel hic a. 4. fol. mihi 129. si quado da
ocasio produendi actu externi, aliquis ipse
pratermittat l. negligat signu' e' manifestum,
qd' actu internu' n' e' efficax, neq; vera voluntas,
s' intm velleitas: praterea etm, qia licet
se loquendo aova' malitia' centetur n' addant
actu externi, sepiq; in imo fere ordinarie
addunt nova' malitia' auidabilem seu im-
portant censura, ony restitutionis p, na' irre-
gularita, cognitas, et alia pena carit
iuris q' ab hunc ob factu' externu' et q' sumatu,
n' am ob sola' ei velle, qia leges factis po-
nas irrogant n' velle, et recte ut Azor
loc: ubi q'm restituere tenet qis leges et ipse
iure qia factu' et opere alteri nocuit, n' am
si solo' aia et velle, atq; ex hac voce alteru'
ingruens etm ad opus: nra f' repellit,
licet em actu externu' q' se in falsiore n' dret

explicari, quia fides et N. petri sine eius explicatio-
 ne integer, redi in de integritate confessionis, requiritur
 manifestas aut externi ab Ecclesia, sed quia fere
 ordinariis dicitur quodam malitia audivit, seu
 involvit, sed quia ea manifestatio aut externi
 à confessore recte potest discerni an autem interna vera
 fuerit veritas, an tantum veritas, sed etiam quia plura
 pena addicta est actui externo, quae non procedunt
 actui interno, puta censura, restitutio, reservatio, ita
 nisi manifestare vel actui interno sicut actus ex-
 ternus, sapienter confessor iustitiam iudicium formare
 non potest, ac tunc, quia à Christo Deo realiter man-
 datae et à Ecclesia sic creditur, ut in actu in-
 terno manifestus externus, et quomodo id ex scrip-
 tura sacra imbuta et eruerit, tunc pro applicanda
 applicanda traditio sic servabit, ut in tantum pecca-
 ta interna, sed etiam externa confessioni obligent,
 hinc singulis diebus in quibus confessione de sa-
 crificii missae, tunc Gregoriani orat et solum pro
 eis quae penam cogitatione, sed etiam quae obis et opere.
 Ob: 3. Quod severius penam graviores et hinc 2975.
 malitia atque aut externi in utroque, iura sunt
 Can. de Civ. longe severius penam, quam actus in-
 terni tantum, ut patet, subdit: 20 p

id adstruere debet, unde sequitur totum abstruere.
 Q: Episcopus ad huiusmodi arguta regla generalis: quod
 deest esse aeglis ultas, ut sit aegle meritum et
 premium, et hinc, quia in predicto casu, quovis
 aliquis ultem aut potius velleitem illam heat
 totum amandi: D E U M, quatenus illud oes Sti amant,
 ultas in huiusmodi n e aeglis vlti et amori oiu Sti,
 quia graa et charitas ex ga sig ultas orig, n e
 tanta in eo, quanta e in oibz Sti, palam e, quod etiam
 totum n mereas, hae sua velleite, quatenus merentz
 oes Sti, solummodo totum, quatenus hae ultas ex cha-
 ritate et graa procedit. Sciendum namq, e, graam
 et charitate esse proprium ois meriti et premium sed
 ex hoc proprio procedere autem bonum tuum in-
 ternum, unde evenit, quod uterq, et in totum sit
 meritotig, in quatenus ex hoc proprio procedit:
 cum ergo velleitas huiusmodi n sit radicari in
 tanta charitate sibi, quae sit aeglis charitati
 B: V: et oiu Sti, sequitur etiam inaequalitas me-
 ritu huius ad merita oiu Sti. h ergo ultas
 pro facto tunc solum, quando defectus solum e in
 parte maiori, quia maiori n e caa et proprium meritig,
 sicut e charitas et graa, in cuius defectu ultas
 pro facto sumpsit tali n h.

377. Ob: 5. Malitia actus externi presupponit ad
malitia actus interni, et em obtus actus in-
terni actus externus, unde am specificat actu
internum, atq; malitia actus externi n' pot
presupponi ad actu internum, nisi ea propria
sit actui externo: go si actus internus am ha
malitia propria, palam e, qd dicta malitia
utriq; actui pretat, ac ex q sequitur, cu actus
externus actu internum specificat, dictam
malitia ei superaddet.

R: d: M. malitia obta actus externi pra-
supponit ad malitia falem actus interni e. M:
malitia qda falis actus externi presupponit
ad malitia falem actus interni n: M: d: m: actus
malitia actus externi n' pot presupponi ad
actu internum p si cet malitia fali e. m.
si e Intra malitia obta n. m. et c. actus
externus tribuit actui interno spec multu,
et illa ab actu interno recipit sub discesa
In qfideraoe, tribuit spec multu in qtu e
in intentione agentis operantis, sem appre-
hensa diffinitive eiq; ad oglas motu,
adesq; subit oacem obti respu actus interni,
am pit am spec multu, falem ab actu interno

in ordine excusis, et hinc eadem malitia fuit
maly e, qa maly e acty interng. fer. 3. an
idem 11.º acty fuit ac fuit ex obto bono et ex
fine aut circumstaa maly aut vicissim ee quest.º

Sect. III.

Non idm 11.º actus siul
ac semel ex obto bonus, et
ex fine aut circumstaa maly, aut
vicissim esse queat?

378

Quo ex profati titulo in dubio vocan, 1.º e' an acty, q' ex obto
bono e' et q' bonis reglis movet, et h' ex fine et circumstij
maly ac difformis ad reglas movet, q'lis acty e' d'g. largitio
elemosinae. ob sana' gloria, an ingm. acty huiusm' n'
obstante sine pecc' bonitem suam obtra' retineat
an n'º alteru' e' huius q' bonum, an fuit acty h'q' fuit
ex obto maly q' bonum, ex fine aut circumstij bono q' se-
veret ee maly n'º obstante fine bono. de hoc q'dm poste-
riori sic q' veniunt oes Regi excepto q' d' Joanne Ho-
babe. a' almanico f'by disp. 3. 11.º. allegato, q' d' h'q'
huiusm' se mareat maly, nisi ignoraa ex uset, unde fer-
tu' rei notabilis ex fine sublesandi pauperes et n'ua
petm mortale n' furam ex ignoraa putel se ee obligatu
titulo charit'is et n' furto sublesare pauperes, al de priori
multa d' d' disputas e', ita ut neq' h'oi p'ra un' fine

in idm operantib, s. partib' effluent partib' agent: ut si
quidam selecta difficult, visa s't, hoc erit. Inbetum pro
clariori veritate

379.

Adverte 1.º Totam difficultem in eo q'si fieri, vel actus
aliq's ex se et obto suo bono dicitur vel advertia ra-
o, ob fine' dicitur, eo ipso q'ia ab operante referat ad fi-
nem. Inquam, non positiva bonitatem morale' amittat
ideoq' ultra n' s't bono amplis, nisi negat id ad malum,
an vero etiam positiva bonitatem morale' quada' retia-
neat ita ut stante fine' pravo in ex obto positive
bono consistat? Adverte 2.º Aliud ee. op' aut actus
aliquem ee. bonum, aliud operante' ee. bonum, bonitas em
operis desumit ab obto bonitas am. operantis ex fine'
sibi profito. Adverte 3.º Quod dicitur vis actus multo
bono, etas s't meritoris, n' in statim sequat q' dicitur s't
meritoris vita. eterna, unde si dicitur: actus et multo
bono adeoq' meritoris; intelligi, q'd s't meritoris boni
aliquis l. temporalis l. spiritalis passim em patet et,
nos pro ratione meritum nrum etia' temporalia bona
obtinere pos., his ita animalibus erit:

380.

Asperio aspera: Non obstante fine' pravo operantis,
actus in obto bono ratione sui positive et ad talem negat
multo bono ee. p'ferat, adeoq' idm m. actus eadem
Iq. largitio elce' no' sine, sicut et secl' p'ice ex obto
bono et ex fine' operantis multo malis; et multo et
michi multo certa sentia, quam dicitur s't clara colligo
ex c. Ore q. 2. de malo d. 4. ad 2.º ubi ait id q'd operis
s'p'iem aliquid s't inel: cum go actus h'ois s'p'iem q'p-
gat. ratione obto s'dm q'm et l. malis, actus s't s'p'ificatus

in bono, non potest esse malum, nec specificatum in malo unquam
 est potest esse bonum. Ita S. D. quam quidem auctoritatem ad
 versari interpretantur de bonitate et malitia negativam, si sine
 titulo sine ratione. Ratio enim D. Thome absolute est neutra
 bonitatem et malitiam positivam, atque etiam in tantum negativam,
 si enim illud quod sequitur, secundum aliter et sententiam per in
 ipsi et expressa ait S. D. et siul certum sit atque hoc
 specificari a se, obli positivam et in tantum negativam, cer-
 tum quod est, quod tamen bonitas positivam quae positivam
 malitiam, quae in actibus huius ratione obli reperit, per in
 ipsi remaneat. Et deinde S. D. in tenet utroque pariter
 in spiritibus in actu ex obli malum ac ex fine bonum
 et in actu ex fine malum ac ex obli bonum, atque
 de utroque eodem modo locutus; recte ergo adstruunt quod ut
 admittunt aduersari sicut atque ex obli malum ac ob-
 stant. fine bonum maneat in positivam malum, sicut
 etiam atque ex obli bonum ac obstante fine pravo
 in ratione sui maneat positivam et in tantum negativam bonum
 ubi enim S. D. tandem in propria significacione sumen-
 da sit, quod in exinde nullum origi ingruens,
 quod in huiusmodi obli probatur in obli obli
 sicut monstratur.

Nec solum ex S. D. veritas aperte defamatur, sed etiam
 ex S. Scriptura, quae 4. reg. 1. 10. in ore prophetae
 ad Iehu sic loquente videtur: quia stultus existi, quod
 verba erat. Et placebat in oculis meis, et omnia quae erant
 in domo mea fecisti gloria Domini Achab, fili usque ad
 4. generacionem. Et debuit super thronum praedicti ad regem
 loci D. Augustini in lib. gloria mendacium c. 2. ait: proinde nulla
 obedientia quae de domo Achab oino delenda pro impietate

huc duas exhibuit / Jehu / aliquam mercedem
transitoriam accepit.
Ergo arguisti, ois autem, qui in meritis alicuius sal-
tem temporalis praemii, ut ea merito positive bonum,
atque autem in obsequio bonum et in finem mali relatum
et autem meritorius alicuius praemii saltem tempori-
go autem huiusmodi et in merito positive bonum. M.
siles autem prima, quod in meritorius et bonum et et
quod si positive meritorius et positive bonum et
nam et et meritorius nisi bonum, neque demeritorius
nisi malum, ut plures de tractu de merito. m.p.
autem obediendi veli Deo ex cupiditate ducendi et
autem ex obsequio bonum et in finem mali relatum, atque
huiusmodi obediendi autem et meritorius positive quidem
et ea meriti alicuius temporalis: 10. M. patet
obediendi enim Deo ex se bonum est, et si fiat ob
vana cupiditate ducendi referri ad finem malum
vana enim ducendi cupiditas mala est, et in an-
te historia Jehu manifeste liquet, Jehu enim
ducendi cupidus 70. filios habebat in finem impium,
et sic fecit videtur quod Deo placebat quia extra-
paco domus habebat Deo placebat quomodo peccare se-
cit Israel, fecit in studiose, ut Tertius ait: ita enim
et ex ducendi cupiditate et nihil omnino ex hoc
studiose egit quod Deo placebat, promissum et ei
quod ex causa, quod filii eius usque ad 4. generacionem
sederent super thronum Israel, ita quod Deo

remunerare, cupiditate proferat, sicut promittit
 id quod in oculis Dei placidum factum est ex cupiditate,
 adeoque remunerare autem quod ex oblatione positive bonum,
 ut autem quod ex fine malum.

Præterea: alia ratio desumpta ex utroque 382.
 Ob hoc: quod alium petit ex eo. ut illi suo specifi-
 cativo, illud illi. sicut in eo quodammodo, gratia aui-
 dentia obstant. sicut accidens enim certum tollere
 aut mutare non potest, aliam eorum certam esse
 et non esse, esse ut supponit, non esse, ut per certam
 rem sit eterna immutabilis, sicut philosophia, quod autem mutari potest
 et tunc alterum non est immutabile, non est aliquid bonitas obvia, atque
 quod autem ex certis suis specificis, illa autem malitia
 quod autem ex fine est tunc accidentalis, et finis non est
 nisi specificiter accidentalis sicut quod supra dictum est:
 quod quodammodo, atque ex oblatione bonum referat, in finem malum,
 retinet in se oblationem suam bonitatem, ut potest quod illi
 certis est, quodammodo sicut in eo: proinde idem non est atque finis
 ac. sicut est ex oblatione bonum et ex fine, aut circumstantia
 malum. Et hoc ratio est, cum supra dicat: ut quod
 atque hoc sicut quodammodo, ex ratione oblationis, sicut quod bonum
 et malum, atque sicut specificiter in bono non potest esse malum.

Ob hoc: aliter: 1. sicut quod et quodammodo positive quodammodo 383.
 motum, et tunc positive motum bonum, atque atque ex oblatione
 bonum id est quod oblatione bonum, quodammodo, elicitur ex fine malo,
 non tunc definit quodammodo ex se et ratione sui esse positive quodammodo
 quodammodo motum: largitur enim elevari, quodammodo, sicut ob

vana gloria, nilominus rae sui et ex fine operis
ordina, ad sublevandum pauperem, qd e' positive ex g'one
regis moru' q'ntm ex. fa: ut magis probat: n' ming. ex
fine suo in transu' elemosina respicit sublesamen pau-
peru' si fiat ob vanam gloria', qm si n' fiat ob va-
nam gloria', s' ob gloria' D'ei, atq' si n' fiat ob va-
nam gloria', atq' ut ex obto positive g'one regis
moru': qo etm talis e', q'nto referat ad vanam gloria:
proinde atq' ex obto fact' bonu', q'ntuq', ex fine ma-
lo elidit, In rae sui et ex parte obti manet po-
sitive bonu'.

384. Pl 2. Aethus qo positive adimplet preceptu' D'ei,
et atq' positive multu' bonu', atq' atq' hinc naalib'
obtu' bonu' relativu' In ex fine operanti, in malo, e'
atq' qo positive p' adimpleri preceptu' D'ei: qo p.
M: videz certa, precepta em D'ei s' de bono tubu'
et n' p'nt adimpleri nisi bono, adeoq' atq' qo huiusm'
preceptu' positive et actu p'nt impleri, etm at' actu
et positive ex. f' bonu'. m. p. c'po qd alijis ex precepto
charitatis beneq' succurrere proximo pauperi q' aliunde
ubiq' derelictu' e', hic iam ut eiq' misericordia de-
predicez et ita a populo magni heq' largu' hinc
pauperi erogat elemosina', talis adimplet posi-
tive et actu preceptu' D'ei de sublevando
in necessitatib' proximo paupere, n' obstantu' qd
magis intendat gloria' sua' in ore hoim', qm

merito in facie. Q. E. S.

Obj. 3. quatenus, oes adversi actus ex obto malum remanere talem etiam positive, n' obstante bono fine: qd subito fateri dnt actu ex obto bonum remanere. Talem n' obstantes fine malo. p. c. Ideo v. g. furtum licet fiat ad danda elemosina remanet positive malus moralis, qia n' obstante illo bono fine, n' desinit ex pte obti ee positive qbrum et diffome regis moru, qe p' positive prohibent furtu, atq' subito elemosina licet fiat ob vanam gloria' et ex parte huius finis fit q'ria regis moru, n' desinit t' ex parte obti ee positive q'ramis ipis, qia regle moru q'siderando elemosina' qd ad obtu' suu' p' eam positive l. prociunt. l. approbanti qd ut in ista con. l. diffinitate positava q'ffat etiam positive bonitas l. malitia moralis: actu' huius sane qd supra dictu' e' sequi tam bene. actu' ex obto bonu' remanere p' positive bonu' qm qd actu' ex obto maly p' remanet positive maly. His sane racionib' moscat, ut hanc sententia' mihi multo certa' asperere auf'm, q' in qo in magis id ee' veritate dictu' appendas.

Reserantur Obto eum Seræ.

Obj. 1. autoritas scripturae in qe Math. 6. dixit: p' omly 386.

tug se nil neque totu corpꝝ hui tenebroꝝ est.
in gem locu D. Aug: de serm: Dni diu: oculum
hic auipere debemꝝ intentionem nra q̄ra am
nra corpꝝ appellasit: q̄ scriptura ait: q̄ q̄q̄ ex
obto bonu p̄to mala intentionem et finem q̄
ranteꝝ totu fiat malu: igit mala diu: q̄
idm 11.º actꝝ final ac final pit ac ex obto bonu
et ex fine malꝝ J.

Q. 1.º Totu in autores rebotꝝari p̄e nā dñing
dixit Chꝝ loc: ut: q̄ si oculꝝ nā it intentio fuerit
simplex totu q̄q̄ corpꝝ siue q̄q̄ lucidat erit
adeoꝝ etm actꝝ ex obto malꝝ si in finem bonu
referat, erit totu bonu, q̄ in imde d' gtrium
sentia horu autoru, q̄ n' obstantꝝ q̄ dicant actu
ex obto bonu n' minere p̄tise bonu in fine
malu referat, decet in actu ex obto malum
etm si in finem bonu referat, manere malu.
Unde J. 2.º Chꝝm Dni loc: ut: loq̄ de
actu seu opere simpleꝝ et sdm se in ḡrebo pe
tato, n' am de actu q̄siderato p̄tise sdm q̄
ex se referꝝ ip̄i am libento q̄d̄ing, q̄ si
actu sdm se spectet, n' alterbo q̄na ex
fine suo intrinseꝝ respiciat, totu est malꝝ
veruenta hoc n' e, de q̄o q̄ariꝝ in presentꝝ
l. etm dico, q̄ Chꝝ dñꝝ hoc loco asere stit

qd actus ex intentione malus spectatur in quantum ex tali
mala intentione procedit, tunc fit malus, si quis non
regat, qui bonum se petit, si confidere sanse et obtul
suum, ad quod ex intentione, si ex se referat,
et hinc dicitur fundamentum petri ex eo, quod in scriptura
nec hoc nec ego ego pro aliquo reputet, nisi
habeat gratiam et charitatem, quae de fructu fructu in a
perabile finis et intentio fit mortale malum.

Ob. 2. Varias voluntas de hoc. proinde ipse illud 387.

¶ p. 2. q. 19. a. 7. ad 2. Ad uti autem dicitur non est diu bona
si intentio mala, ea volenti, si non vult dare
obsequium propter inanem gloriam consequendam, vult
id quod de se est bonum sub ratione mali, et ideo prout
est volitum ab ipso est malum, unde dicitur est malum.

Eodem tenore ad 3. ad, quod siue volens sit in eis, id
est in se malum, et sub ratione boni, siue sit bonum sub
ratione mali, si volens est malum. Ita ex l. de:

gratu nobis christi obiciunt, et in his verbis
plura sunt quod dicitur, si quis aliquid convincendi pondere
more patet malum.

de: hoc advertendo 2. n. 379. non idem esse quod aliquid
est bonum et operante esse bonum cum aliquid sit finis operis
a quo certum specificat, et aliquid finis operantis: quod iam
in presenti loco l. de dicitur, quod volens non est diu bona
si intentio mala, recte dicitur, dicitur, ut ipse

nae in nobis q̄traducim: na. P. De. loq̄ij de bo-
nitate operantis fuit, q̄d si vlti agentis intentio
fit mala, ipsa etm vltas mala fit, neq̄ dicitur
bona. et fuit in altero loco vlti dicit, q̄d hie
vltas fit ei q̄d e' p̄m p̄ mala et sub rase boni;
hinc fit boni sub rase mali, vltas tñ p̄ mala
fit, id e' quom malz ee n' desinat: atq̄ bene fien-
du' e' nos in p̄p̄tati n' loq̄ij de bonitate operantis,
s̄ de bonitate operis, q̄tra q̄d textz citati nil
agent.

388. Obj. 3. Illud axioma: bonu' ex integra caa ma-
lu' ex quolibet defectu, ex q̄o manifeste corrūit
ultima nra probas q̄a probavim, q̄d adversu' fi-
cut quodunt q̄d atq̄ ex obto malz licet ex fi-
ne bonz, tñ maneat malz, ita etm quodere de-
beant q̄d atq̄ ex obto bonz et ex fine malz
nihilominz bonz ee p̄stat: alia namq̄ dif-
paritas assignaz fuit: q̄d bonu' et integra
caa malu' am ex quolibet defectu arguen-
du' fit et ideo bene dicit q̄d atq̄ ex obto malz
p̄o talis ee p̄feret, q̄m tñ e' q̄rio atq̄ ex
obto bonz bonz ee p̄stat, ut bonu' deat de-
fumi ex integra caa, q̄a in integra n' e'
ubi finis p̄est e', unde potiq̄ glorie dicende,
q̄d fuit fuit ex malitia obto totz atq̄ etm
ex pte finis vltiaz ita etm ex malitia finis

toty acty etia ex pte obli videt. *¶*
 Q: hoc axioma autem nec vera probare infirmari,
 nec alij^d evinci, nec aliud axioma n^o intelligendu
 de bono *§* obli et ita dica' p^o de bono integrali:
 idm q^o fignificat ac, ad hoc ut bonu' fiat integrite
 heat, ut provenire ex integra caa bonitatis,
 p^o de p^o huc *§* obli fivie certia bonit^o moral^o.
 ex p^o huc caa bonitatis nimiru' ex obli: ita
 namq^o n^o obstante hui^o axioma^o, verite hoc
 apellat *§* obli huc, licet p^o manet in alio
 mem^o nec in dicit p^o integer hoc: p^o lib^o.
 go dico, q^o ex hoc axioma^o recte dicat, q^o
 si finis p^o p^o obtum am bonu', toty acty
 fit mal^o, n^o t^o ex malitia obli, s^o p^o p^o
 sua bonitatem q^o ut inde ex illo amitteret,
 p^o ex malitia querenti, in q^o ipse huc obli
 bonite inattenta ad finem p^o acty toty ref^o.
 adeo acty hui^omi integritate mal^o *§* obli huc
 bonu' e^o; q^o am hoc axioma n^o infringat vim rei
 arguti ex hoc patet, q^o paritas facta n^o respicit
 bonu' integrale, p^o bonu' *§* obli, sicut q^o finit
 acty ex obli mal^o *§* obli mal^o fit, q^o q^o finit
 p^o bonu', q^o p^o sua *§* obli ab obli q^o p^o
 e^o n^o a fine, ita sicut acty ex obli bonu'
§ obli n^o integritate bonu' fit, q^o q^o finit fit mal^o.

quia haec sua essentia non a fine nec a toto actu
sed ab obiecto definit, quod non obstante fine, potest
manere in positive forme regulari motu, ut ipsi
ipsum anima intelligi deat de bonitate integrali et
non de essentiis, manet non arguta.

389. Obj. 4. Actus ex obiecto bonus et ea fine malus dicitur
simplex malus: quod dicitur et malus ex parte obiecti, quod
ex parte finis, et est simplex et tale et totum tale per
quod: nisi obiecta bonitas actus huiusmodi in finem
malum relati deficeret pro malitia finis, se-
quere potest quod actus huiusmodi sit totus bonus
quod sit simplex malus, hoc autem nec per nos
admitti potest: quod per se: bonitas obiecta actus est
bonitas essentialis sicut quod supra dictum est, per bo-
nitas essentialis facit bonum simplex: quod per se. m. p.
hoc essentialis facit simplex bonum quod est bonum bo-
nitas essentialis facit bonum simplex.

Ad argum. quod simplex sicut alibi dictum est per se
mihi tripliciter scilicet pro eo quod excludit se gratum, sicut
Deus dicitur simplex per se 2° pro eo quod per se
sit de eorum quod de alio sicut etiam dicitur simplex
niger non obstante quod sit albus sicut dicitur. 3°
pro eo quod finis sicut se possit et abstracta
tendo a circumstantiis sicut in materia per se dicitur simplex
enim hoc supposito dicitur a dicitur simplex malus per

nendo simpliciter in 1. auctioribus, et prout excludit omni
 boniter, sive libera et operanti, seu obtusa et
 operanti. a. to simpliciter fimento in 2. auctioribus idem
 et magis Malis qm bonis, quia in actibus moralibus
 magis attendit finis operanti, qm finis operis c. a.
 et n. c. patet distio ex dictis. dicit etiam qd dicitur
simpliciter malis, n' ex hoc qd n' habet obtusa bonitatem.
 s' qd, si finis sit mortalis malis excludat omnem
 charitatem et gratiam, adeoque simpliciter repugnet cha-
 ritati et gratia, qd sensu etiam nos procedimus, qd actus
 hereticus sit simpliciter malis. Bonitas enim obtusa de
 qua dicimus n' arguit gratiam et charitatem p' naturam
 q' bonitatis sui ad regulas morum.

Ad Thomam n. 1. q. 1. ad eiq' prob: d. M. boni. 390.
 tas obtusa atq' e' bonitas certis operis c. M. e'
 bonitas certis du' operis du' operanti a. M. d. d. m.
 alij bonitas certis facit bonum simpliciter si sit bonitas
 certis du' operanti du' operis c. m. si sit bonitas
 bonitas certis operis n. n. etc. ad m. p. c. a. n. c.
 et pariter disparitas arguit ex diffia qd inten-
 dit in bonum et alias res, et a' haec diffia qd
 bonum idem e' ac effectus, et ideo qd ut aliquid sit
simpliciter bonum, oportet ut etiam sit simpliciter effectus,
 adeoque q' habeat omnem bonitatem et ead' qd e' ex obtusa

et ea quae in fine aut circumstantiis, alia
aut res in suo nomine non exigunt per se et secundum
deum hanc substantiam rei, censetur huiusmodi res simpliciter et
ideo si hanc substantiam habet, censetur huiusmodi homo,
non autem hanc substantiam autem boni censetur huiusmodi
bonum, nisi forte per simpliciter bonum aliud non in-
tellexerit, quoniam bonum operum et substantiae, quatenus con-
sideramus quod autem huiusmodi sit simpliciter bonum.

391. Dices: quod non procedit ex charitate non est bonum
autem autem ex bono bono et ex fine malo non
procedit ex charitate: ergo non est bonum. m. Scripta
M: p. charitas est proprium bonitatis est meriti moralis
ergo cum quod non procedit ex charitate non procedit in
proprio bonitatis, etiam quod non procedit ex charitate
non est bonum.

R: d: M: Quod non procedit ex charitate non est bonum
bonitatis operantis. M: non est bonum bonitatis operis
n. M: etc. m. dicitur c. n. c. ad p. M: de charitate
est proprium bonitatis et meriti moralis bonum super-
naturalium et vitae aeternae. a. charitas est
ea sola est proprium bonitatis et meriti moralis
bonum naturalium, id est ex sola charitate haec
bona mereri possunt n. a. etc. c. meriti bonum

